

DET KRISTNE ARBEID BLANT INDERNE I SØR AFRIKA

av

EINAR IMS

I

Hvordan kan det ha seg at asiater lever i Afrika? Den første hvite mann som så Sør-Afrika, var Vasco da Gama på den første jordomseiling. Han passerte Natal juledag 1497, og denne delen av landet fikk navn etter det: Fødselslandet, Julelandet. Men først omtrent 300 år etter begynte den hvite mann å slå seg ned i Natal. Den hvite befolkning begynte tidlig med dyrking av sukkerrør, og som vi vet er også i dag sukkerproduksjonen meget viktig for Natal. De hvite i Sør-Afrika vente seg tidlig til ikke å gjøre noe særlig manuelt arbeide; klimaet er vel også for varmt til at hvite kan gjøre hardt arbeide her. Først prøvde en med zuluer som arbeidskraft på de store sukkerplantasjene, men de egnet seg ikke på det tidspunkt, for de ble ikke fast på plantasjene. Når de hadde tjent nok, eller det hendte noe viktig hjemme i krålen, så dro de sin vei, selv om det var i den viktigste tiden.

Så kom tanken på å innføre indiske arbeidere slik som det hadde blitt gjort andre steder, og koloniregjeringen tok initiativet til å få dette i orden. Men den britiske regjeringen i India var først mot dette, for den ville ha mange garantier for inderne. Til slutt gikk dog alt i orden, og den første båt med indiske arbeidere kom til Durban 17. november 1860. De siste arbeidere kom i 1911. Det hender enda at jeg møter gamle mennesker som er født i India. Disse arbeiderne skulle arbeide på sukkerplantasjene i 3 år, siden ble det 5 år, og så ble de fri. De kunne så få fri reise tilbake til India, eller de kunne få seg jord og slå seg ned i landet som frie borgere med samme rettigheter som andre. Men den aller største delen av de løftene som inderne fikk, er glemte.

Det har vært en stor propaganda for å få inderne til å vende tilbake til India, og ikke minst den nåværende regjering har villet satse mye på det, ved å tilby gratis reise og også penger. Men inderne vil ikke reise, og dette vet de hvite, og de bruker det som et argument mot inderne. Hvis cooliene har det så dårlig her, hvorfor reiser de så ikke tilbake til India? Dette er intet argument. Inderne ble oppfordret til å komme til dette landet, og de ble lovet mange ting for å komme hit. Når en så synes en ikke har bruk for dem lenger, så er det bare å si til dem at de skal reise tilbake til det landet som de kom fra, et land som de ikke lenger kjenner. En kunne med like stor rett be boerne reise tilbake til Holland, engelskmennene reise til England, eller de av norsk avstamning som er her, om å reise til Norge. En kan tenke seg hvor godt de ville få det i de landene som de skulle reise tilbake til etter generasjoner.

Ikke alle inderne kom hit for å arbeide på sukkerplantasjene. En del betalte også sin egen billett og kom over for å drive handel, mest muhammedanere. Disse kalles «passengers», mens arbeiderne kalles «indentured labourers». I dag er det meget få indere som arbeider på sukkerplantasjene, fordi zuluene nå har overtatt. Inderne er mest bymennesker, og de har andre leveveier. Mange bor i byer og landsbyer sør og nord for Durban, men de fleste bor nå i Durban. Det sies at Durban har en befolkning på mer enn 650 000 mennesker. Den største gruppen er indere, nemlig 231 000. Der er 194 000 hvite, resten er afrikanere og «fargede» (blandingsrase).

Noen ganske få indere er rike, en liten gruppe hører til middelklassen, men størstedelen er fattige, og kampen for tilværelsen begynner tidlig og er hard. Men inderne har gjennom generasjoner vært vant med nød og fattigdom, og det ser ut til at de klarer seg på et vis hvor vi ville gått til grunne. I Chatsworth har jeg en indisk venn som er muhammedaner. Han har 7 barn. I tider er hans lønn 57 kr. uken. Dette skal klare seg til husleie, mat, klær og skolegang for barna. Det er ganske vanlig at folk har det slik.

Inderne her i landet kom fra to områder i India, fra områdene

rundt Madras på sørøst-kysten og fra Calcutta i nordøst. De er antagelig mer forskjellige enn noen annen befolkningsgruppe her i Sør-Afrika når det gjelder religion, språk, opprinnelse og kultur. Når det gjelder religion, så er den aller største delen hinduer (i Durban skal omtrent 74 % høre til denne religion). Så er der omtrent 16 % muhammedanere. Det er vanskelig å finne ut hvor mange kristne der er, men det er vel mellom 5 og 7 %. Dessuten skal der være buddhister, jainister osv. samt agnostikere.

I språk er de også forskjellige. De fleste fra Madras-området taler enten tamil eller telegu, som er dravidiske språk. Den største delen av inderne her har tamil som sitt morsmål. Noen ganske få taler et annet dravidisk språk som skal ligne meget på tamil: malayalam. De som er fra Calcutta taler et indo-europeisk språk: gujarati, hindi eller urdu. Men i våre dager taler praktisk talt alle indere engelsk, det er jo det språket de lærer i skolen. I de fleste hjem prøver de nok å holde det indiske språk vedlike, men mange barn og unge taler bedre engelsk. Mange foreldre forteller meg at de taler til barna på et indisk språk, men får svar på engelsk. Men det hender også at jeg treffer gamle kvinner som ikke forstår engelsk. Jeg har evangelier på tamil og telegu, men det er sjelden jeg gir bort noen, for selv om mange taler disse språkene, så kan de ikke lese eller skrive dem. Men jeg husker en gang at en gammel mann ble så begeistret over å få en bok på sitt indiske språk at han med en gang begynte å lese begynnelsen av Johannes-evangeliet høyt for familien. Han var født i India. I de aller fleste kirkene for indere brukes bare engelsk, selv om de har prester som kan indiske språk. Om en del år tror jeg ikke vi vil finne mange indere som taler noe indisk språk i det hele tatt.

Inderne har en intellektuell elite, der er en del som har sterke politiske interesser. På den andre siden finner en adskillige tusen analfabeter, og folk som ikke finner tid til stort mer enn å klare seg fra dag til dag. Men de har en utrolig interesse for utdanning, og jeg synes mange gjør det heroiske for å holde barna i skole. De hvite, som er rike og privilegerte, får jo alle sine skoler

fra staten. Ikke slik med inderne, som for største delen er fattige. De må for det meste selv ta initiativet til å få bygget skoler. Når de så har samlet penger, så får de hjelp fra staten, og lærerne får sine lønninger derfra. Det var kirkene som begynte med undervisning, her som ellers, og enda har både anglikanerne og metodistene skoler. Men nå er det for det meste folket selv som tar initiativet, og det er nesten utrolig hva de har klart å gjøre. De vet at der er ikke noen fremtid uten utdanning. Der er mange barn som ikke går på skole, men den aller største delen får nok i dag noe utdanning, også pikene. Selv i de aller fattigste familiene jeg besøker, setter de alt inn på å holde barna på skolen, selv om både bøker og transport skal betales for mange barn.

Jeg synes at inderne har hatt samme stilling her i landet som jødene har hatt ellers i verden. De er en minoritetsgruppe, men en stor minoritetsgruppe. Den aller største delen er fattige, men så mange av de muhammedanske forretningsmenn er rike at både hvite og sorte uten utdanning tror at inderne er rike. Inderne synes å ha et medfødt talent for handel. Selv om de hvite er privilegert i en utrolig grad her i landet, og nå gjør alt for å knekke og ødelegge de indiske forretningsfolk, så frykter de hvite de indiske forretningsfolk. Mange indere er også svært dyktige folk, og det er heller ikke populært. Så inderne har aldri vært populære i dette landet, og er det ikke i dag heller. De er på mange måter mellom barken og veden, mellom sorte og hvite, og mange frykter for fremtiden. Den som lærer inderne å kjenne, blir glad i dem og lærer å respektere dem.

II

Med den første båten til Sør-Afrika i 1860 kom 387 «indentured labourers». Omtrent 5 % av disse var kristne, og tallet er ikke stort større i dag. The British Methodist Conference tapte ingen tid, og etter 18 måneder sendte de ut den første misjonær, pastor Ralph Stoot. Han kom fra Ceylon og kunne tale to indiske språk, tamil og hindustani.

Stoot bosatte seg i Durban, og åpnet i 1864 en kveldskole i Durban og en annen i Umbilo. Han samlet om seg noen få kristne og konvertitter, og hadde prekensteder i Durban, South Coast Junction, Reunion og Isipingo på sydkysten, og i Umgeni på nordkysten. Den første kirken ble bygget i 1876 i Queen Street (hvor Indian Market er nå). Han døde i 1880, og der kunne være mer å fortelle om denne pionérmisjonær som ikke sparte seg i arbeidet. Metodistkirken i Lorne Street, som ble bygget i 1914, er bygget til minne om han.

Metodistmisjonærene gjorde mye for skolevesenet, og til for noen ganske få år siden var misjonen ansvarlig for 13 statsstøttede skoler. Dr. A. D. Lazarus, rektor ved Sastri College, Durban, har sagt om dem:

«De virkelige banebrytere for undervisningen av inderne i Natal var metodistmisjonærer. Da de første indiske arbeidere kom til Natal i 1860, tenkte hverken regjeringen i India eller regjeringen i Natal-kolonien på å gi arbeidernes barn undervisning, til tross for forhandlinger om vilkårene for det arbeid som skulle utføres, inkl. arbeidernes fysiske velferd. Det var de kristne misjonærer som tok initiativet i denne retning.» Slik ser altså en inder på det.

I dag har metodistene to kirker i Durban, og 9 andre prekeplasser. De har 600 medlemmer (nattverdberettigede). De har omtrent 1000 døpte medlemmer, to prester, en evangelist og noen lege arbeidere. De har en skole i Durban. På nordkysten har de 2 kirker, og ellers har de 5 andre prekeplasser. I Pietermaritzburg har de også en skole.

Anglikanerne begynte også tidlig med arbeide blant inderne, omtrent 1880. Den første prest var H. F. Whittington. Vi kan ikke gå i detalj om deres historie, men bare fortelle at i dag har de tre kirker i Durban med relativt store menigheter, og også en kirke i Pietermaritzburg. De har flere skoler og et hospital for indere. Kirkene deres i Durban er Christ Church, Sydenham (700 døpte og 300 nattverdberettigede), St. Aden Church i sentrum (650 døpte og 300 nattverdberettigede) og St. Michael's Church på sydkysten (500 døpte og 150 nattverdberettigede).

Anglikanerne har tre prester, og jeg har stor respekt for arbeidet deres. Fra første stund har jeg hatt nær kontakt med dem, og fått mye hjelp.

Baptistene var de første som i moderne tid startet misjon i India (William Carey) og de har også vært aktive i Natal. De har lenge vært splittet i fraksjoner, ikke minst etter språk. De har nemlig mye benyttet de indiske språk tamil og telegu i gudstjenestene, og gjør det enda, men — etter det jeg forstår — har de nå mer og mer gått over til å bruke engelsk. Når vi skal til Umpumulo og tar av fra Stanger, så kommer vi ved Kearsney til en høyde som heter Gospel Hill. Der er hovedsetet for Natal Indian Baptist Association. De har hatt misjonærer fra India, den siste, pastor Nathaniel, er utdannet på Carey's gamle College i India. Baptistene har mange kirker over hele Natal, men de har tapt mange av sine medlemmer til pinsemenigheten Bethesda. De driver nemlig like mye misjon blant de kristne som blant hedningene.

Katolikkene har også lenge drevet misjon blant inderne, og de har 4 755 døpte medlemmer. De har to kirker, en i Durban og en i Pietermaritzburg.

Jeg må også få nevne Den presbyterianske kirke i Merebank. En mann av norsk bakgrunn er grunnleggeren her, dr. Reims. De startet arbeidet for tre år siden, men har allerede over 300 medlemmer, hvorav halvparten er voksne. Presten der, Joseph Prakasim, har vært til stor hjelp for vårt arbeide. Han kjenner sitt folk, og han kan alltid gi gode råd.

En meget stor del av de kristne inderne hører til pinsemenigheten Bethesda. Lederen der er den kjente pastor J. F. Rowlands. De sier at de har 15 000 medlemmer, men tallet er mye for høyt. Her telles alle med, de som er frafalne, de som har gått over til andre kirker osv. De har kirker og møteplasser over alt, og de har pinsemenighetenes styrke og deres store svakheter. For å sitere en av våre gamle medlemmer som nå er i Bethesda: «De ønsker hurtig å få samfunn med Gud (jump to God quick), men de har ikke den lære du finner i den lutherske kirke, den anglikanske kirke og den katolske kirke.» Bethesda-menigheten

er sterkt eksklusiv, og selv om vi gjør alt for å stå i et godt forhold til den, så er det den som kommer til å bli vårt problem.

Andre som arbeider blant inderne, er South Africa General Mission, Dutch Reformed Church, Evangelical Alliance Mission, Church of the Nazarene, Assemblies of God og Full Gospel Churches. Vi finner alle slags sekter og menigheter, og sektvesenet blir snart like ille blant denne lille gruppe som mellom afrikanerne. I tillegg til de kristne sekter kommer så sekter som er utenfor kristenheten, bl. a. hindusekter som tar opp det de trenger, fra kristendommen.

III

Også lutheranerne har tatt opp arbeide blant inderne på forskjellige steder. I en artikkel i Norsk Misjonstidende skriver Ingolf Hodne om dette: «Også lutheranerne i Sør-Afrika har gjort noen spredte forsøk på å drive misjon mellom inderne. Berlinmisjonen har i noen år hatt fellesgudstjenester for indere og zuluer i Drakensberg-området. Men i den senere tid har de begynt med særskilte gudstjenester for indere. Disse holdes på engelsk. De har noen døpte, og presten B. Schiele sier at det virkelig er inspirerende å arbeide blant dem.

«I Durban har det vært holdt fellesgudstjenester for mulatter og indere i Det Norske Misjonsselskaps kirke i Moore Road. Gjennomsnittsbesøket var 30 siste år. I flokken var det fire indere, alle muhammedanere, og to av dem var med i dåpsklassen. Det er pastor Harstad som ved siden av sine mange andre plikter har holdt disse gudstjenestene.

«I nærheten av Verulam og Mt. Edgecombe et stykke nord for Durban er det noen indiske familier som i årevis har ventet på oss, tro imot sin lutherske overbevisning. Våre innfødte prester i Durban har prøvd å komme dem til hjelp. Men de har mer enn nok med sine plikter innen sine egne menigheter. Disse inderne kom fra en luthersk menighet i India. Mange er desverre blitt borte i ventetiden, og andre har sluttet seg til andre menigheter.

«Hermannsburg-misjonen har dessuten for noen år siden be-

gynt et arbeide mellom inderne i noen småbyer i Natal. (Dette er feil av Hodne. Det skal være Hanoverian Free Church.) Presten J. Weinert, en tidligere India-misjonær, arbeider på disse steder. Hovedkvarteret er Glencoe, og arbeidsområdet dekker Dundee, Newcastle, Ladysmith og Vryheid.»

For oss har det vel større interesse at vi før krigen hadde en stor luthersk menighet i Durban. For 75 år siden kom det en mann fra India som het C. Matthews. Han var vunnet ved Hermannsburgernes misjon. Han fant ingen luthersk kirke, så han sluttet seg til American Board, og to av hans barn var døpt der. Siden flyttet han og sluttet seg til anglikanerne, og hans to yngste ble døpt der. I 1908 reiste han til Dundee, og arbeidet for svensk misjon der. Siden kom han tilbake til Durban og arbeidet for hermannsburgerne. Så kom den første verdenskrig, og Det Norske Misjonsselskap kom inn i bildet. De norske prester jeg har hørt omtalt av disse indere, er Eriksen, Hallen, Leisegang, Aadnesgaard, Titlestad og Dahle. En av sønnene til Matthews har fortalt meg at han var på Umpumulo i tre år, for å studere under Leisegang. Siden var han noe under ett år på Kangelani med Blessing Dahle, og så nesten tre år på Oscarsberg. Alt sammen ble ødelagt under krigen, og de fleste tilhører nå pinsemenigheter. Men en stor del kommer til våre kveldsmøter i Chatsworth, de har gjort oss mange tjenester, vi har vært i deres hjem og de i vårt. De er helt usedvanlige kristne, og noen av dem kommer antagelig til å slutte seg til oss igjen. Men det må i tilfelle komme helt fra dem.

En stor del av inderne i Durban skal flyttes til Chatsworth. Ifølge avisene skal der bo mer enn 200 000. Området skal deles i 10 «housing units», og der hvor vi nå arbeider, er nr. 2. Hver «unit» har flere kirketomter. Vi har helt fra første stund hatt et meget godt samarbeid med anglikanerne og presbyterianerne. Der er et veldig behov for misjonsarbeide blant inderne på tross av alle de kirker og misjoner som arbeider. Arbeidet har blitt så smått og oppstykket, og sektene er ikke i stand til å bygge sterke og levedyktige kirker. Der må komme enhet i stand mellom kirkene, og min drøm er at om noen år så kan det

samme som skjedde i Sør India, også skje her. Inderne forstår ikke den konfesjonelle splittelse, og det er et veldig anstøt for hedningene. For meg er det en daglig lidelse, og det er ikke mulig å gi en fullgod forklaring til alle dem som spør hvorfor kirkene er så splittet. Derfor er jeg glad for de kontakter som har kommet i stand, og for det samarbeide som nå er innledet mellom oss, anglikanerne, metodistene og presbyterianerne. Vi har mye å kjempe mot i arbeidet blant inderne, og jeg tror at hvis den kirkelige splittelse skal fortsette, så kommer vi ikke til å slå gjennom med evangeliet. Det var vel den kirkelige splittelse som var skyld i muhammedanismens veldige fremgang i Nord-Afrika i det 9. årh. og senere. Jeg håper at ikke vi får like svære ting å svare for på dommens dag.

Da de første indere flyttet inn i august, var vi med en gang på pletten. Vi begynte med søndagsskole under et stort fikentre, og jeg begynte systematisk å gå på husbesøk. På søndagsskolen kom det stadig barn, mellom 15 og 30 så lenge vi var under treet, og siden vi kom til kirken og mer folk kom, har flokken øket. Der har vært full kirke.

Den som vil nå mennesker med evangeliet, må besøke dem. I særlig grad gjelder dette arbeidet blant inderne. Ja, jeg tror det står og faller med husbesøket. Nesten alle steder blir jeg godt mottatt. Ikke sjelden blir jeg bedt til aftens, og det er heller ikke sjelden at jeg får anledning til å forkynne evangeliet. Det vanlige blir dog at jeg taler litt med dem, forteller hvem jeg er, innbyr barna til søndagsskole og de voksne til møter og gudstjenester, og så gir jeg dem en traktat eller et evangelium når jeg går.

I begynnelsen gikk jeg rundt med en bjelle når vi skulle ha søndagsskole, siden kjørte jeg med bilen rundt med bjellen, men nå har vi fått en høytaler. Denne er helt uunværlig. Jeg kan kjøre rundt med den foran hvert møte og hver gudstjeneste og annonsere disse, slik at alle vet hva som foregår. Vi er også helt avhengig av den på møtene om søndagskveldene, for mange mennesker står da utenfor.

Arbeidet ville også stå og falle med om vi fikk et sted å være.

Det så meget vanskelig ut, men så fikk vi en garasje å begynne arbeidet i, og åpningsgudstjenesten ble holdt 7. oktober 1962. Senere er det blitt søkt om tomt, og i juni i år fikk vi beskjed om at vår søknad var innvilget.

Ikke så mange kom til våre gudstjenester til å begynne med, men der var alltid noen barn. Men siden har det vokset jevnt. Nå er det som regel fullt hus med barn, og også en del voksne. Men det er fortsatt ikke hedningene som kommer til gudstjenestene, men barn og voksne kristne.

Men til våre kveldsmøter kommer det alle slags mennesker, og da har vi hver eneste søndag sprengfullt hus. Programmet for et slikt møte er foruten sang og andakt fremvisning av lysbilder, bibelske og andre. Enda har vi bare hatt noen ganske få til dåpsundervisning. Jeg møter folk som er søkende, men de er redde familiene. Men dette arbeidet må legges opp på lang sikt. Derfor er jeg glad for at vi er blitt så godt kjent som vi faktisk er. Vi må være villige til å vente, til bare å be og arbeide, og så la høsten komme i Guds time.

Men det som vi trenger, det som ut fra en menneskelig målestokk alt står og faller med, er en kirke. Vi har intet sted å være. Vi kan ikke vente på at folket skal samle inn penger, for hvis vi ikke har noe sted å være, så kan det heller ikke komme noen menighet i stand. Hvis dette arbeidet skal ha noen berettigelse, så må kirken komme fort. Folket flytter inn i tusenvis. Vi er den eneste kirken der nå, men sektene kommer. Anglikanerne kan ikke bygge nå, de skal først bygge i byen. Presbyterianerne er ikke ferdige i Merebank. Metodistene har ikke penger. Skal de nye hindubevegelsene overta folket, alle slags merkelige sekter, eller skal vi? Det er ikke nok å sende folk, slik som forholdene er. De må få arbeidsmuligheter. Målet må være at Christ Church, Chatsworth, bygges allerede i år eller tidlig i 1964.